

Miroslav Pavel, Petr Vorlík / Manifesty, texty a události / místnost 601, úterý 9:00 lichý týden

Architektura spoluutváří jádro společnosti a jako komplexní systém ovlivňuje naši každodenní žitou realitu. Odráží minulost a naznačuje budoucnost. Architektura však není jevem sui generis. Stejně jako působí ona na nás, tak i my formujeme ji. Během cvičení se pokusíme fluidní role – iniciátora a imitátora – dešifrovat a popsat nejen současným, ale především dobovým pohledem. Stejně jako život a postoje člověka, i architektura je totiž ukotvena v čase. A pro její uchopení nejsou klíčové pouze stavby, ale také myšlenky, z nichž vyrůstají. Záměr tvůrce mnohdy výmluvně vyjadřují texty, jimiž se ke svému dílu a podstatným výzvám a postojům vyjadřuje.

Ke studiu, analýze a zamyšlení budou vybrány texty vzniklé nebo se vztahující k architektonické produkci (převážně) druhé poloviny 20. století. Studující budou rozděleni do malých skupin. Pro každé cvičení dostanou všechny skupiny ke studiu stejný text, avšak pouze dvě či tři skupiny si připraví veřejnou prezentaci svého rozboru a povedou následný diskurs (na dalším cvičení se role vymění). Cílem rozborů bude nejen zasadit zkoumaný text do souvislostí díla autora (osobních postojů, naturelu, zkušenosti...) a dobového dění (historického, ekonomického, sociálního, kulturního, uměleckého...), ale také najít v našem soudobém myšlenkovém prostředí jeho otisky či paralely (příklady, situace, nálady či nálezy zachytí skupina in situ třeba mobilem). V závěru prezentací konfrontujeme představené analýzy s výstupy AI (založenými na více či méně komplexní syntéze internetových zdrojů).

Uvažované texty:

1. Karel Teige – Za socialistickou architekturu, 1933 (CZ)
2. Philip Johnson – The Seven Crutches of Modern Architecture/Sedm berliček moderní architektury, 1954 (ENG a CZ)
3. Smithsonian – Without Rhetoric, An Architectural Aesthetic, 1955–1972 (ENG a část CZ)
4. John Osborne – Look Back in Anger, 1956 (ENG)
5. Paul Rudolph – The Six Determinants of Architectural Form/Šest determinant architektonické tvorby, 1956 (ENG a CZ)
6. Alvar Aalto – Architektovo svědomí, 1957 (CZ)
7. Hunderwasser – Mouldiness manifesto against Rationalism in Architecture, 1958 (EN)
8. Yona Friedman – Program mobilního urbanismu, 1959 (CZ)
9. Paul Ricoeur – Univerzální civilizace a národní kultury, 1961 (CZ)
10. Jane Jacobs – The Death and Life of Great American Cities/Smrt a život amerických velkoměst, 1961 (ENG a CZ)
11. Robert Venturi – Složitost a protiklad, 1966 (CZ)
12. Otakar Nový – Úvaha nad obnovou ideové úlohy architektury, 1976 (CZ)
13. Rem Koolhaas – Delirious New York: A Retroactive Manifesto of Manhattan/Třeštíci New York: Retroaktivní manifest pro Manhattan, 1978 (ENG a CZ)
14. Kenneth Frampton – Kritický regionalismus: moderní architektura a kulturní identita, 1983 (CZ)
15. Hans Ibelings – Supermodernismus, 2002 (CZ)
16. Rem Koolhaas – Brakový prostor, 2004 (CZ)
17. John Pawson – Minimalismus, 2005 (CZ)
18. Josef Šmajš – Nájemní smlouva se Zemí, 2006 (CZ)
19. Juhani Pallasmaa – Obývání prostoru a času, 2007 (CZ)
20. Jean Nouvel – Architektura a virtuální svět, 2009 (CZ)
21. Petr Zumthor – Atmospheres/Atmosféry, 2012 (ENG a CZ)
22. Petr Kratochvíl – Firmitas, utilitas, venustas a udržitelnost, 2020 (CZ)

Průběh:

1. Úvod (ukázka postupu, např. Johnson, Rudolph)
2. Bipolární svět, poválečný sociální stát, technooptimismus – Socialistický realismus, Smithsonian, Aalto, Friedman...
3. Kritika a revize moderny – Venturi, Jacobs, Hunderwasser...
4. Regionalismus – Frampton...
5. Komplexní svět, vrcholný technicismus, civilizační optimismus – Koolhaas, Ibelings, Nouvel...
6. Smyslovost, materialita – Zumthor, Pallasmaa...
7. Ekologie, askeze, pokora – Pawson, Kratochvíl...